

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Art. II. Quæ requiratur dispositio corporis?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

Quod præceptum extendendum non videtur
laicós, vel Sacerdotes communicantes tantum
ut contra *Navar. & Fagund.* docet *Sylv. & Dian.*
& *Bonac. d. 4. q. 6. p. 1.*

ARTICULUS II.

Quæ requiratur dispositio corporis?

Resp. I. Nulla corporis macula per se impedit
susceptionem Eucharistiæ, cum parum faciat
bonitatem, vel malitiam moralem: potest
tamen aliquando per accidens impedire, proprio
effectus secutos. Ita *commun.* Unde resolv.

I. Non impedit pollutio involuntaria, imò
voluntaria per poenitentiam expiata; nisi effectus
malignum, v. g. turpem recordationem ac de-
stationem, vel distractionem, & perturbacionem
animi relinquat: eo enim casu, uti & semper, po-
culpabilem, præstat, ac secundum sententiam
communem, sub veniali debet differri, nisi aliter
suadeat justa aliqua causa, v. g. magnus fructus
festivitatis, regula ordinis, vel si à Dæmone ex-
tata putetur, ad communionis frequentiam im-
pediendam. *Sanch. l. 9. de matr. d. 13. Bon. d. 4. q. 1. p. 2. C. de Lugo d. 15. s. 1.*

II. Neque actus conjugalis impedit, etsi de-
ceas, & consilii sit, abstinuisse saltem nocte pro-
xime antecedente, si raro communicet. Ita *Sanch.*
& *Sanch. l. c. Escob. t. 7. E. 6. n. 83.* Intelligit, si debi-
tum petitur ex necessitate reddidit, nec ullam
inde animi perturbacionem, aut effectum ad
venereas patitur: si vero voluptatis causa fecerit
eo die

eo die abstinendum esse, (præsertim si malignus effectus subsecutus fuisset) docet *Regin. l. 29. t. 117. Laym. l. 5. t. 4. c. 6. n. 10. & 16. Mart. Perez. d. 49. s. 3. n. 8.* addens esse tantum veniale; imo indecentiam iusta causa posse resarciri.

III. Similiter etsi decens & consilii sit, sumpta communione abstinere eo die à copula; licita nihilominus est ex bono fine, v.g. ex amore prolis; ad vitandum incontinentiæ periculum, vel ad debitum reddendum, *Tambur. c. 3. §. 6. ex Sanch. l. 9. d. 13. & Marchin.*

Resp. II. Ex præcepto Ecclesiæ tenetur communicaturus, sub mortali regulariter esse jejunus, jejunio naturali, id est, ut à medio noctis, nihil omnino per modum cibi, potus, aut medicinæ sumpserit, Ita commun. Et est certum ex Conciliis, quæ vide apud *Fill. Laym. Bon. Card. de Lugo l. 1.* Unde resolves.

I. Etsi parvitas materiæ non excuset hic; non obstat tamen communioni 1. Reliquias ciborum inter dentes hærentes trajicere casu, (negat enim *Prap. Vasq. & alii*, si fiat de industria, contra *Tann. Con. q. 80. a. 8. n. 47. & Dian.* qui contrarium probabile affirmant,) licet eas expuere omnino doceat *Dian. t. 4. de sacr. resol. 37. & p. 4. t. 4. resol. 104. vid. Escob. tr. 7. E. 6. & C. Lugo num. 36.* Ubi notat, sententiam istam *Tann. & Diana* ad hoc servire, ut studiosè dentes ante expurgare, ne quid forte casu decidat, non tenearis. 2. Sanguinem, vel alium humorem ex capite defluentem, vel guttulam aquæ, aut vini, casu per abluionem oris, vel guttulam jusculi, dum sapor exploratur,

per modum salivæ, cui mixta est, vel calicem respicere. Ratio, cum quia hanc aut non sumuntur scilicet ab extrinseco, aut per modum cibi aut potus. *vid. Fagund. pract. cap. 5. Card. de Lugo l. c. num. 23. 3.* Si aromata, folium tabaci, ex causa ori imponas, masticas, quod quid aliud gestes, modò nihil transmittas. *Pro in 3. p. q. 80. q. 8. d. 1. n. 39. C. Lugo R. mor. l. 1. d. 10. d. 8. num. 4.* (licet indecens valde id videatur nisi iuxta ex causa fiat) & *Escob. t. 7. E. 6.* ubi de eisdem pulvere per nares attracto idem colligitur. *Suar. & Fagund. Idem tenet Dian. p. 8. t. 7. R. 3. C. Lugo R. m. t. 1. d. 9.*

II. Probabile est, non impedire communionem, si frustillum ligni, chartæ, uinguum, vel lapillum deglutias: quia non habet rationem cibi, vel potus. Ita *Dian. l. c. Resol. 38. & tract. de celab. R. 3.* ex *Ledes. & Sanch.* contra *Henriq. Regin. Laym.* & alios quorum sententia est. *v. Card. de Lugo & Escob.*

III. Non licet communicare his casibus. I. Saccharum, liquorem glycyrrhizæ ore resolutum cum saliva trajicias. Si verò dubium sit, quid deglutiveris, vel an factum sit post duodecimam, probabiliter docet *Lay. l. 1. t. 1. ca. 1.* contra *Sanch. Fagund.* non impedire communionem, vel sacrificium. *v. Dian. l. c. resol. 29. suprâ. l. 1. c. 1. d. 2.* Si vespere incumbens aliquid ori contra rationem imposueris: nisi certus sis, post mediū noctis se nihil transmississe. Ita *Suar. Card. de Lugo l. 5. n. 37. & alii.* Licitū autem est inter horologia

dissonantia quodvis sequi, etiam ultimum, modo non constet errare: quia habet se ut auctor bonus, faciens opinionem probabilem, ut habet *Sanch. l. 2. d. 1. de mat. Fagund. 10. Sancius. Card. de Lugo n. 45. Dia. l. c. resol. 36.* 3. Si aliquid sumpseris, licet mox rejeceris. 4. Si tubaci fumum in stomachum traieceris, ut docet *Prap.* etsi alii mentio dubitent. *Tan. tom. 4. d. 5. Gran. autem in 3. p. cap. 6. t. 10. d. 8.* negat. 5. Si Sacerdos nocte Nativitatis, in prima Missa ablutionem, vel lambendo digitos, modicum aquæ aut vini sumpserit. *v. Tom. 4. q. 6. p. 2.*

IV. Non est peccatum, per se loquendo, cibum sumere (vel exspuere *Tamb. c. 5. 1.*) statim à communione, ut ex *S. Thom.* docet *Azor. Sanch. Bon. d. 4. q. 6. p. 1. n. 25.* unde etiam, qui paulò ante medium noctis cœnasset in Dominica pridie natiuitatis Domini, posse nihilominus statim post mediam noctem celebrare, docet *Dian. Et alii 3. p. 3. t. 4. R. 44.* etsi ob Sacramenti reverentiam, consilii sit abstinere, donec species sint consumptæ: quod saltem intra dimidium quadrantem in laico (in Sacerdote intra quadrantem) fieri, certum videtur *Card. de Lugo d. 12. s. 3. n. 54.* ex iudicio medicorum à se consultorum. *Tamb. autem c. 3. §. 4. ex Ioanne Sanch. d. 38.* notat, citius a valido, quam debili stomacho, regulariter tamen ab omnibus intra horam consumi, refertq; infirmum quendam post mediâ horam species integras rejecisse.

Dixi in Responsione, *regulariter*: quia non jeiunus licitè communicat, in sequentibus casibus si quidem jeiunus non possit sine notabili incom-

modo, ut monet *Con. & Bonac.* apud *Dian. p. 9. 7. 6. R. 42.*

I. In periculo mortis, siue illud sit ex morbo, vulnere, veneno; siue ex sententia iudicis. Et quidem in eodem morbo, etsi non tenearis, potes tamen post aliquot, v.g. sex, 7. vel etiam ut putat *Laym.* duos dies, (etsi quoad hoc, potissimum attendendum esse ad consuetudinem, monet *Card. de Lugo*) repetere viaticum non jejundummodo nequeas jejunus sumere, & periculum mortis recurrat, ut docetur *commun.* vel etsi maneat, ut contra *Vasq. prap.* & alios docet *Navar. Tol. Regin. Suar. Cardin. de Lugo s. 3. n. 65.* imo etsi non liceat ægro, ex sola devotione communicare fracto jejunio; si tamen morbus esset diuturnus, nec posset dari communio nisi post medicinam, probabile esse id licere, docet *Armil. Toler. Con. Regin. Henriq. Suar. Escob. &c.* quosum aliqui exigunt longum intervallum, v.g. 30. dierum, ut *Navar. & Villalob.* alii 8. vel 10. dies, ut *Suar. Henriq. Fagund.* alii 7. ut *Sylv.* alii 6. ut *Arm. Zambr. Passer & Fill.* quos sequitur *Dian. de celeb. R. 77.* alii permittunt toties quoties fieri posset dari jejuno: ita *Escob. t. 7. E. 6.* ex *Harr.* alii denique, posse sequenti statim die dari, ob justam causam, ut si propter consuetudinem, & desiderium, aut devotionem difficulter abstineat, & moraliter videatur instare periculum mortis. Sic *Laym. l. 5. t. 4. cap. 6. n. 20.* Verum ea in re loci consuetudo spectanda est, quæ nunc saltem videtur permittere, ut quando morbus, & periculum diu protrahitur, post 7. vel 8. dies iterum detur

communio non jejuno. v. *Card. Lugo d. 15. f. 3. de Euchar.*

Denique, licet probabile videtur *Fill. tom. 1. c. 4. n. 242. & Card. de Lugo*, id quod docet *Maj. in 4. d. 9. cap. 3. Fernand. de hered. & c. (Laym. vero l. 5. t. 4. c. 6. n. 21.* limitat ad casum necessitatis, quo moriturus aliud Sacramentum suscipere non posset, & scandalum cessaret) posse non jejunum celebrare ad dandum alteri viaticum, eo quod hoc sit juris divini, jejunium vero Ecclesiastici tantum, ideoque non tantum posse, sed etiam teneri, dicat *Gran. in 3. p. cap. 6. t. 10. d. 8. n. 12.* Id tamen merito communiter rejicitur; tum quia contrarium probat praxis; tum quia major est habenda ratio Sacramenti, quam aliqualis necessitatis proximi; tum quia præceptum viatici non obligat, quando non potest rite dari. Ita *Bonac. ex Con. Hurt. de Euchar. d. 9. dif. 17. Suar. Vasq. & c. commun. docetque Card. de Lugo esse probabilius. v. Dian. Tom. 1. r. 4. R. 33.* Sacerdos autem morti (sive naturali, sive violentæ) vicinus celebrare sine dubio potest non jejunus, ad dandum sibi viaticum, si illud aliter haberi non potest; quia non plus est celebrare, quam communicare sumpto cibo. *C. Lugo d. 15. f. 4. Laym. Dian. p. 5. t. 3. R. 36.*

II. Si periculum sit, ne Eucharistia pereat, vel male tractetur, potest sumi à non jejuno, etiam laico, si alius desit: imo probabiliter potest etiam à præsentente Sacerdote laicus accipere, ut docet *Card. de Lugo n. 87. & Vasq. d. 221. n. 48.*

III. Si grave scandalum sit oriturum ex omif-
sione

sione sacrificii, vel communionis. Quod tamen quidam putant vix fieri posse, eo quod occurrit possit scandalo, dicendo Sacerdotem casu aliquid sumpsisse, ideoque impediri.

Dixi *scandalum*: quia turbationem, vel incommodum aliquod secuturū, v.g. si celebraturus primitias aliquid sumpsisset, non sufficere, notat *Prap. Tamb.*

IV. Si perfectio sacrificii, vel communionis urgeat. Quod fieri potest quinque modis. 1. Si pro speciebus vini sumpsit aquam: (quam si advertendum habet in ore, non est exspuenda ob periculum ejiciendi fragmentum hostiæ & irreverentiam; sed deglutienda. *Tamb. de exp. sacrif. l. 2. c. 8. Lugo d. 15. f. 4.*) tunc enim tenetur denuo consecrare; quod fieri etiam potest, consecrando & offerendo statim, sine nova hostia, v. apud *Suar.* quod si id post Missam conclusam advertas in sacrificia, omittas. Si autem intra Missam post summptionem, vel etiam ante eam, post consecrationem tamen, dubites an fuerit vinum, pro vino presumendum esse, & pergendum, ait *Tamb.* 2. Si celebrans post consecrationem deficiat: tunc enim tenetur alius, etiam non jejunus, si jejunus haberi nequeat, perficere. 3. Si post consecrationem etiam unius speciei, recordetur se non esse jejunum: tenetur enim pergere; imo etiam potest pergere, si ante consecrationem recordetur, & absque scandalo & nota non possit desistere, v.g. in solemnibus sacro, ut docet *Suar. Con. c. c.* Si tamen privatim celebret, & commodè possit abrumperre, tenetur, uti ex *S. Thom. q. 83. a. 6.* docetur commun. 4. Si post ablutionem sumptam, licet diu
com.

communione distribuerit, sumendæ sunt reli-
 quia, etiam grandiores, consecratæ eodem sacro,
 (quod addo, quia non licet tunc sumere particu-
 lis alterius sacrificii, quæ sunt in ciborio, ad ex-
 purgandam, ut docet *Suar. Card. de Lugo l. c.* cum
communi: licet contrarium probabile dicat.
Tamb. de expedita com. ca. 2. §. 8. ex Marbin. t. 3.
p. 3. c. 3. uti nec ejusdem sacrificii, si illud plæne sit
 absolutum, & ab altari recesseris) sed debent ser-
 vari, donec sumantur à jeunio. *Escob. t. 7. E. 6. Fa-*
gund. & c. quia convivium jam finitum est. Nisi
 tamen aliud suadeat periculum indecentiæ, v. g.
 Si plures Missæ eodem die istic futuræ non essent,
 & Sacramentū asservari non soleret: tunc enim mi-
 nore irreverentia sumeret, quàm asservaret. Imo
Card. de Lugo d. 14. p. 4. n. 82. & Gran. non dam-
 nant Sacerdotem, qui priusquam sacras vestes
 exuit, particulam inventam absumat eo quòd
 non sit communio nova, sed complementum
 præcedentis, *vid. Bon. Card. de Lugo Escob. l. c.*
 §. Si pars hostiæ post ablutionem sumptam, calici
 aut palato adhærea; (quæ decentius nova ablu-
 tione, quam digito propellitur, ut docet *Bonac.*
ex Fil. & aliis; quamvis Missale etiam permit-
 tat, ut digito attrahatur ad labium calicis, & su-
 matur ante ablutionem) quomodo etiam ii ex-
 cusantur, qui ex devotione hostiam in ore diu re-
 tinentes, casu præmittunt aliquid ablutionis:
 sponte tamè id non licet, nisi bona fides & sancta
 simplicitas excuset. Ratio horum omniū est, quia
 talis sumptio, moraliter censetur completio uni-
 us sacrificii. *Regin. l. c. n. 122. Bon. l. d. 4. q. 6. p. 2.*

Unus casus est, in metu mortis, ad quam evadendam, sicut sine altari, vel calice consecratorum, aut vestibus sacris, ita etiam non jejunum posse celebrare, docet *Dian. cum Sylv. &c. p. 3. t. 6. R. 48. & p. 5. t. 3. R. 39* dummodo celebratio non exigatur in contemptum Religionis, Ecclesiarum, vel ejus præceptorum.

ARTICULUS III.

Qua & quanta sit obligatio sumendi Eucharistiam?

Resp. I. Sumptio Eucharistiæ fidelibus adultis est necessaria, necessitate non mediæ, sed præcepti divini, obligantis tum in articulo mortis per modum viatici, tum etiam sæpius in vita, ut docet *Suar. Vasq. Laym. Fagun.* & alii communiter, probantque tum ex scriptura, tum ex *Concil. Nicæno & Trident. sess. 13. cap. 6.* tum ex praxi Ecclesiæ; tum quia Eucharistia est instituta per modum cibi, cujus usus sæpius est necessarius. *Bon. d. 4. q. 7. p. 1. n. 8.* Unde resolves.

I. Quisque fidelis in periculo vitæ, quod prævidet, vel merito timet v. g. in gravi morbo, ante conflictum vel puerperium, præsertim primum; ante navigationem, &c. tenetur sub mortali communicare. *Suar. Vasq. d. 214.* Nisi tamen paucis, v. g. octo diebus ante communicasset: talis enim communicatio censeretur habere rationem viatici, ut docet *Suar. Regin. Fill.* contra quosdam, ut *Gasp. Hurt. d. 10. dif. 2. &c.* apud *Escob.* qui dicunt, eum qui mane communicavit; si à prandio incur-